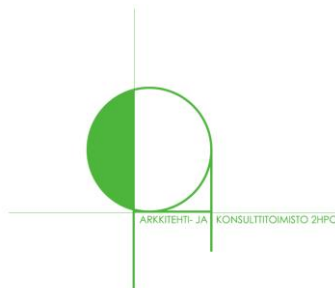

Perustietoa työmarkkinoista

5.11.2012

Harri Hietala
Konsultit 2HPO

Perustietoa työmarkkinoista¹

Työvoima (Tilastokeskus, Työvoimatutkimus, 2011):

(Alla oleva vuosikeskiarvoja tarkastelevaa)

Väestö:		osuus	muutos vuodentak
- Koko väestö (ennakko)	5 400 571		
- Alle 15-vuotiaat			
- Yli 74-vuotiaat			
- Työikäiset (15-74 -vuotiaat)	4 059 000		+0,4 %
- Työvoiman ulkopuolella	1 376 000	34 %	+0,3 %
- Opiskelijat			
- Kotityötä tekevät			
- Työkyvyttömät			
- Eläkeläiset			
- Muut			
- Työvoima	2 682 000 (+10 000)	66 %	+0,4 %
- Työlliset	2 474 000 (+27 000)		+1,1 %
- palkansaajat	2 143 000		+1,1 %
- yrittäjät ja perheenjäs.	331 000		+0,9 %
- Työttömät	209 000 (-15 000)		-6,7 %
Palkansaajat	2 143 000		
- Kokoaikaiset	1 836 000	86 %	+0,6 %
- Osa-aikaiset	306 000	14 %	+2,7 %
Palkansaajat	2 143 000		
- yksityisellä	1 476 000 (+19 000)	69 %	+1,3 %
- julkisella	667 000 (+4 000)	31 %	+0,6 %
- kunnat	517 000		+1,4 %
- valtio	151 000		-1,3 %
Yrittäjät	331 000		
Yrittäjät (pl. maatalous)	255 000		+2,8 %
- työnantajat	93 000	36 %	-1,1 %
- yksinyrittäjät	163 000	64 %	+5,8 %
Maatalousyrittäjät	76 000		-5,0 %

Työttömyys (7,8 %) on laskenut vuoden takaisesta 0,6 %-yksikköä.

Työllisyys (68,6 %) on noussut vuoden takaisesta 0,8 %-yksikköä.

Avoimet työpaikat työvoimatoimistoissa kuukauden lopussa km. 35 000.

Lisäystä vuoden takaiseen 6 500.

Avoimet työpaikat Tilastokeskuksen toimipaikkakyselyn mukaan kuukauden alussa km. 45 600.

Lisäystä vuoden takaiseen 3 600.

¹ Muistion on koontanut ekonomisti Harri Hietala, Konsultit 2HPO.

Työllisyys ja työttömyys (Tilastokeskuksen Työvoimatutkimus, 2011):

	Työlliset	Muutos 2005:sta	Muutos 2009:sta	Muutos 2010:sta
Työvoima	2 682	+2,3 %	+0,1 %	+0,4 %
Työlliset	2 474	+3,0 %	+0,7 %	+1,1 %
Työttömät	209	-5,0 %	-5,4 %	-6,7 %

Toimiala	Työlliset	Muutos 2005:sta	Muutos 2009:sta	Muutos 2010:sta
Maa- ja metsätalous	110	-9,1 %	-7,6 %	-4,3 %
Teollisuus	384	-12,9 %	-5,4 %	-1,0 %
Rakentaminen	176	+10,7 %	+0,6 %	+2,3 %
Kauppa	303	+2,7 %	+2,4 %	+1,7 %
Kuljetus	147	+2,1 %	-3,9 %	-5,8 %
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämää palveleva (hallinto, ammatillinen, informaatio) toiminta	427	+11,2 %	+2,4 %	+1,7 %
Julkiset ja muut palvelut	926	+8,1 %	-3,9 %	-5,8 %

Työnantajasektori	Työlliset	Muutos 2005:sta	Muutos 2009:sta	Muutos 2010:sta
Yksityinen	1 476	+2,1 %	+0,7 %	+1,3 %
Kunta	517	+2,2 %	+3,0 %	+1,4 %
Valtio	151	+2,7 %	-2,6 %	-1,3 %

Yksityiseltä sektorilta 84 000 työllistä pois, kunnille 1 000 lisää ja valtiolta 4 000 pois vuodesta 2008 vuoteen 2010 – siis yhteensä 87 000 lasku työllisyydessä. Vuonna 2011 yksityiselle sektorille palautui 19 000 työpaikkaa, kun kuntiin syntyi 7 000 työpaikka ja valtiolta poistui 2 000 työpaikkaa. Työllisyys on kasvanut viime vuosina erityisesti sosiaalipalveluissa, liike-elämän palveluissa, kaupassa ja rakentamisessa. Myös muut palvelut, kiinteistöpalvelut, koulutus ja terveyspalvelut ovat lisänneet henkilöstöään. Työllisyys on laskenut teollisuudessa ja maataloudessa. Yritysrekisterin mukaan yksityiselle sektorille syntyneestä työstä reilu 80 prosenttia on syntynyt pk-yrityksiin viime vuosina.

Maatalousyrittäjien määrä on laskenut edelleen, mutta muiden yrittäjien määrä on noussut pitkään – etenkin yksinyrittäjien osalta.

Kun työllisyys on kasvanut vuodesta 2005 3 %:lla, on tehtyjen työtuntien määrä kasvanut vain 0,9 %:lla vuoden 2005 tasosta.

Rakennetyöttömyys (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2011)

Vaikeasti työllistyviä rakennetyöttömiä on työ- ja elinkeinoministeriön mukaan 143 000 v. 2011.

Tässä on kasvua 1 000 vuodesta 2010, 22 000 vuodesta 2009 ja 26 000 vuodesta 2008.

Pitkäaikaistyöttömät	57 000
Toistuvasti työttömät	40 000
Toimenpiteiltä työttömiksi jäävät	39 000
Toistuvasti toimenpiteillä olevat	7 000
	=====
Rakennetyöttömyys v. 2011	143 000

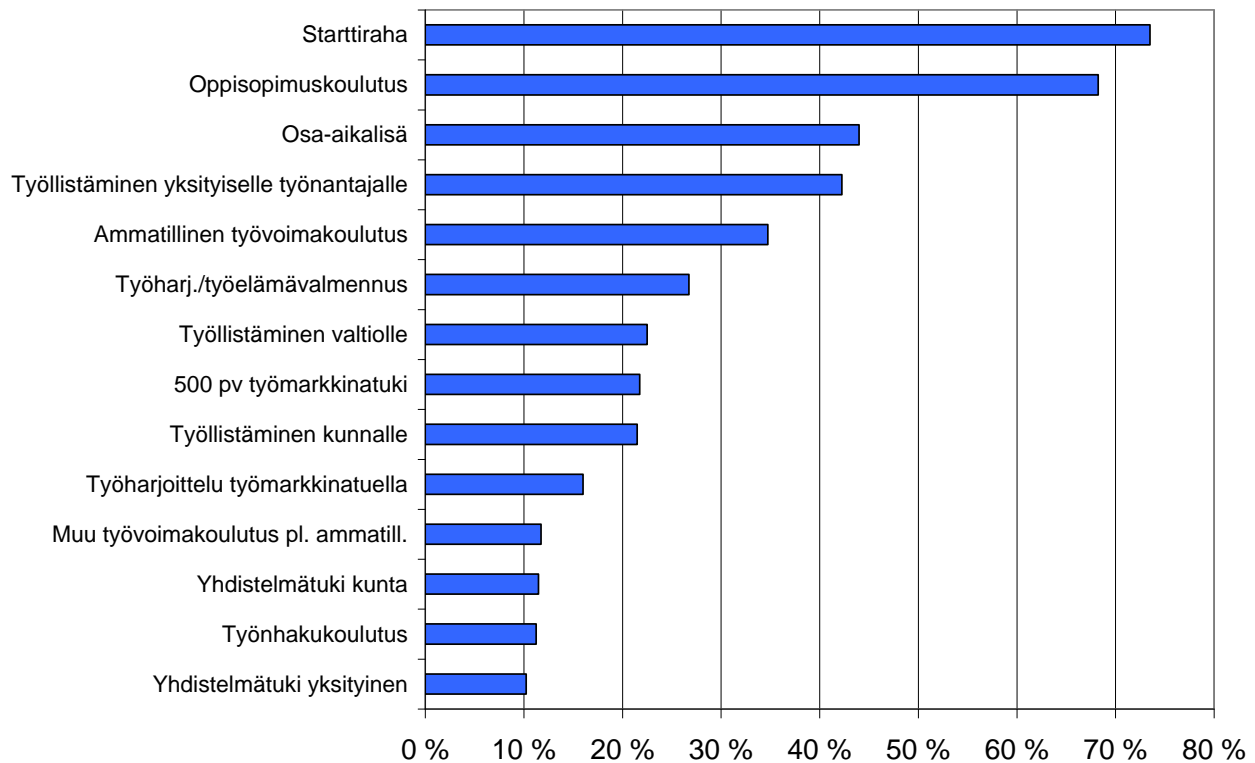
Laajatyöttömyys (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2011)

Työttömiä työnhakijoita	244 000	(-21 000)
Tukitoimenpiteillä	109 000	(+9 000)
- työllistämistukitoimenpiteillä		36 000
- vuorottelupaikkaan työllistetyt		6 000
- omaehtoisessa opiskelussa		15 000
- työvoimapolitiittisessa koulutuksessa		30 000
- työharjoittelussa/työelämävalmennuksessa		13 000
- kuntouttavassa työtoiminnassa		9 000
Työttömyyseläkeläisiä	38 000	(-9 000)
LAAJA TYÖTTÖMYYS	391 000	(-21 000)
Työvoiman ulkopuolella/piilotyöttömät (arvio)	94 000	
TYÖVOIMARESERVI	485 000	

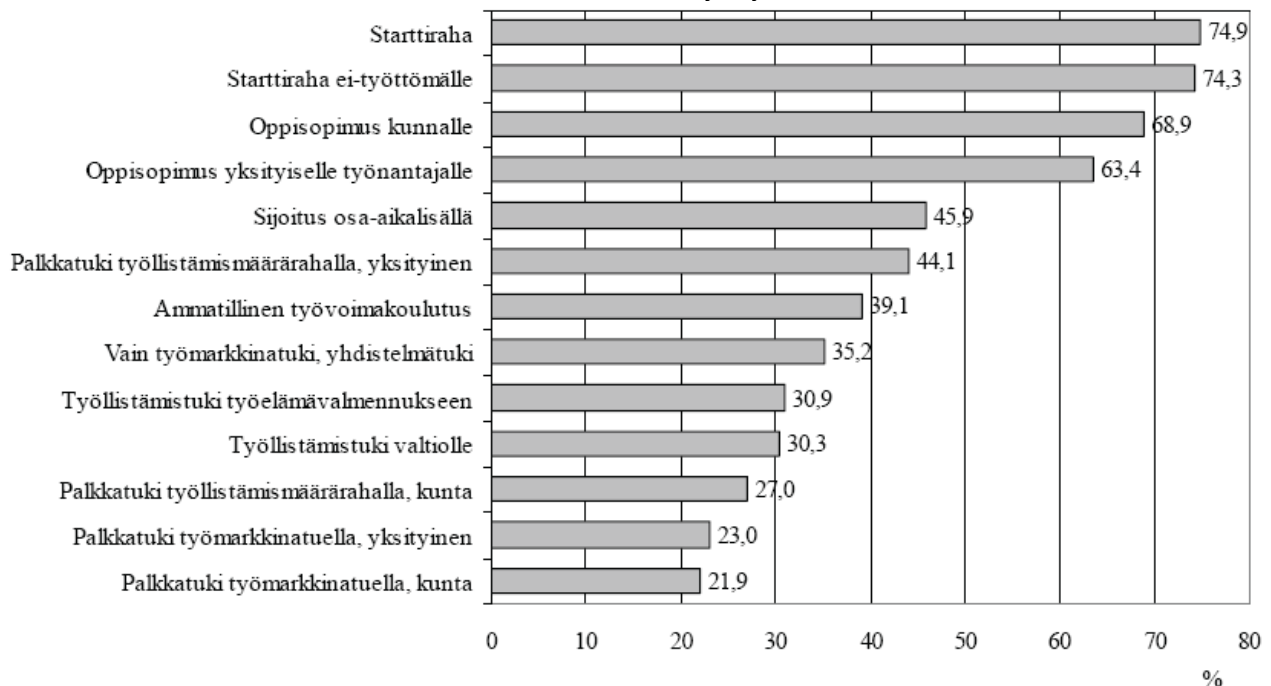
Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikuttavuus (Työministeriö, 2008; TEM 2010, 2011, 2012):

Mikä osuus toimenpiteeseen osallistuneista on työllistynyt avoimille markkinoille 3 kk:n kuluttua? Tehokkaimpia työvoimapolitiittisia toimenpiteitä ovat: alkavien yrittäjien starttiraha, oppisopimuskoulutus, osa-aikaisä, työllistäminen yksityiselle työnantajalle sekä ammatillinen työvoimakoulutus. HUOM. Toimenpiteitä arvioitava siitä katsannossa, kenelle ja mihin ne on suunnattu.

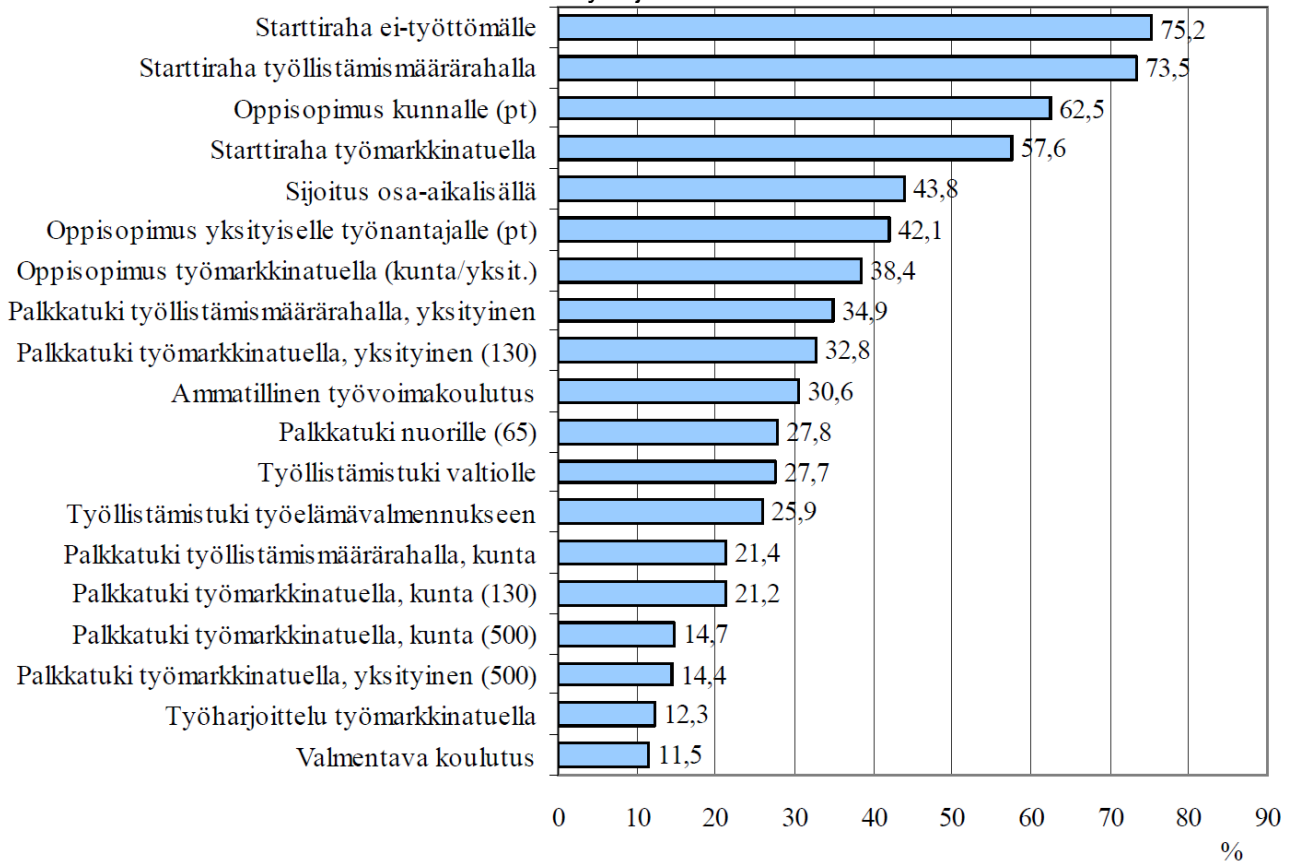
Työministeriö 2007

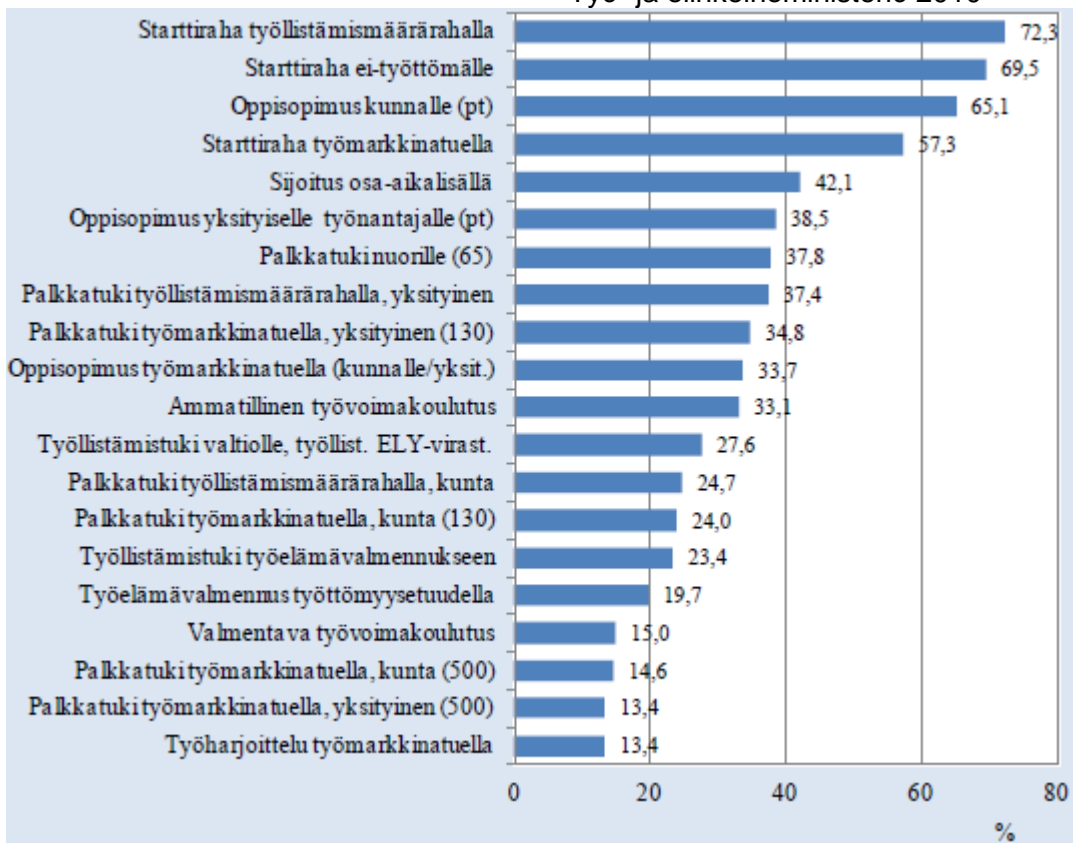
Työ- ja elinkeinoministeriö 2008

Työ- ja elinkeinoministeriö 2009

Työ- ja elinkeinoministeriö 2010

Työvoiman ennakointi:

Työvoiman tarve Suomen maakunnissa vuosina 2008-2025 (VATT, 2011)

Tutkimusraportissa käydään läpi laaja-alaisesti taloudellisen kehityksen alueellista ennakointia ja esitellään Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksessa käytettäviä alueellisen ennakkoinnin menetelmiä. Lisäksi raportissa kuvataan vuoden 2010 ennakkointiprosessia ja esitellään ennakkointiprosessin lopputuloksena valmistuneet työvoiman tarpeen maakunnittaiset kehitysurat. Alueelliset ennakkointitulokset ovat yhteismitallisia aikaisemmin VATT:n dynaamisella yleisen tasapainon mallilla (VATTAGE) tehtyihin mallinnuksiin koko kansantalouden rakenteellisesta kehityksestä. Näin ollen alueelliset tulokset tarkentavat kokonaiskuvaa Suomen talouden ennakoidusta kehityksestä.

Raportissa esiteltävät maakuntakohtaiset kehitysurat on laadittu jakamalla koko maan työvoiman tarvetta kuvaavat ennakkointitulokset alueittain olemassa olevia alueellisia ennusteita ja alueiden omia kehitysnäkemyksiä hyödyntämällä. Alueiden esittämät näkemykset on huomioitu kuitenkin myös koko maan tavoiteskenaariota laadittaessa. Alueellisen ennakkoinnin lopulliset tulokset eli maakunnittaiset työllisyysennusteet eivät olekaan pelkästään ylhäältä alaspäin jaettuja koko maan mallin tuloksia, vaan dialogin ympärille rakentuvan dynaamisen ennakkointiprosessin lopputuote.

Työvoiman tarpeen ennusteet ovat monilta osiltaan yhteneviä lähihistoriassa havaittujen kehitystrendien kanssa. Alueellisten ennakkointitulosten mukaan työllisyysrakenteen muutokset johtavat kuitenkin alue-erojen kasvun hidastumiseen tulevina vuosina, kun monia pieniä ja keskisuuria maakuntia erityisesti hyödyttävän teollisuuden toimialojen työllisyyskehityksen odotetaan jatkuvan finanssikriisin jälkeen suotuisana usean vuoden ajan. Pidemmällä aikavälillä teollisuuden toimialojen tuottavuuden kasvun nopeutuminen vaikuttaa näiden toimialojen työvoiman kysyntään negatiivisesti, vaikka toimialojen kasvu jatkuukin vahvana. Palvelutoimialoilla kasvava kysyntä puolestaan lisää työvoiman tarvetta sekä yksityisissä että julkisissa palveluissa.

Maakuntien tuotantorakenteiden lähtökohtaiset erot määrittelevät pitkälti myös eroja tulevaisuuden kehityksessä. Niissä maakunnissa, joissa väestön ikääntyminen on ollut nopeaa lähihistoriassa, on julkisen kulutuksen kasvupaine huomattavasti pienempi kuin viimevuosikymmenien muuttovoittomaakunnissa. Kasvu maakunnissa myös yksityisten palveluiden työvoiman kysynnän kasvu jatkuu tulevina vuosina, vaikka esimerkiksi liike-elämän palveluiden viime vuosien erittäin nopea kasvu näyttää hiipuvankin politiikkaskenaariossa monessa maakunnassa.

Alueellinen ennakointi tulee olemaan myös tulevaisuudessa keskeinen osa kansallista ennakkointityötä, jonka kehittämiseen on panostettu voimakkaasti viimeisten vuosien aikana. Ennakointi on jatkuva prosessi, kuten on myös ennakkointimenetelmien ja ennakkoinnin ohjauksen kehittäminen. VATT:ssa tehtävä laskennallisten yleisen tasapainon mallien kehitystyö pyrkii lisäämään alueellisen ennakkoinnin mahdollisuuksia ja vahvistamaan kansallisen ennakkointityön rakenteita.

Alueellisten työmarkkinoiden muutos (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2012)

Tutkimuksessa on kerätty tietoja väestön ja erityisesti työikäisten alueittaisesta kehityksestä 1990-luvulta vuoteen 2010 saakka. Työikäisillä tarkoitetaan 18–64-vuotiaita. Tarkoituksena on ollut selvittää kuinka maassamuutto ja siirtolaisuus sekä väestön ikääntyminen vaikuttavat käytettävissä olevaan työvoiman tarjontaan 2010-luvulla. Lisäksi on tutkittu kuinka työhön osallistuminen on alueilla muuttunut ja miten työllisyyden muutokset ovat vaikuttaneet työurien pituuteen kummallakin sukupuolella. Myös työllisen työvoiman ulkopuolella olevan väestön määrää, rakennetta ja kehitystä on tutkittu. Tällä on pyritty etsimään mahdollisia lisävoimavaroja, joita voitaisiin ottaa käyttöön kun työvoimapula uhkaa. Tämän osion pohjalta tehdään alueittaisia ennusteita työllisten määrästä vuonna 2020. Suuressa osassa maata työikäisen väestön määrä vähenee, kun alueet menettävät muuttoliikkeen vuoksi työikäisiä ja lisäksi sodan jälkeen syntyneet suuret ikäluokat poistuvat työikäisten joukosta. Vain muutamilla alueilla työikäisten määrä kasvaa edes vähän.

Toisaalta on selvitetty työpaikkamäärän ja työpaikkarakenteen toteutunutta kehitystä maakunnittain ja seutukunnittain kehitystä sekä tehdään 2010-luvun perusteella arvioita vuoteen 2020 saakka. Työpaikkojen määrä ja muutos kuvaavat alueittaista työvoiman kysyntää ja kysynnässä tapahtuvia muutoksia. Meneillään on rakennemuutos, jossa alkutuotannon ja jalostuksen työpaikkamäärä vähenee ja palvelutyöpaikkojen määrä kasvaa. Sektoreittain tarkasteltuina kuntien työpaikkamäärä kasvaa nopeimmin, yksityinen sektori jonkin verran ja valtion työpaikat vähenevät miltei kaikkialla. Työpaikkojen keskittyminen noin kymmeneen seutukuntaan jatkuu ja näiden kymmenen osuus koko maan työpaikoista kasvaa. Suurimmassa osassa seutukuntia työpaikkamäärä on vähentynyt 2000-luvulla, jolloin niiden osuus maan työpaikoista on myös kaventunut. Lisäksi työpaikkarakenteessa tapahtuu laadullista muutosta. Vain hyvää koulutusta edellyttävien työpaikkojen määrä kasvaa ja sellaisten työpaikkojen, joihin ei koulutusta tarvita, määrä vähenee. Korkeasti koulutettujen työpaikkojen määrä kasvaa usein sellaisillakin alueilla, joilla kokonaistyöpaikkamäärä vähenee.

Lopuksi lasketaan työllisen työvoiman tarjontaestimaatit alueittain vuodelle 2020. Laskemisessa käytetään alueiden väestökehityksen ja ikääntymisen huomioon ottavaa väestöennustetta sekä alueittaisia työllisyysasteita. Kysynnän ja tarjonnan ero näyttää, että lähes kaikkia alueita uhkaa vakava työvoimapula tällä vuosikymmenellä. Ehkä hieman yllättäen työvoimapula näyttäisi olevan pahinta Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnissa. Vaikka niiden työvoiman kysyntä (työpaikkamäärä) ei juuri kasva, vähenee niissä tarjolla oleva työllisten määrä vielä nopeammin kuin kasvuseuduilla. Vähennys johtuu muuttotappiosta ja ikääntymisestä. Työvoimaan tulevat ikäluokat ovat pahimmillaan vain kolmannes työvoimasta poistuvista ikäluokista.

Uusia työntekijöitä tarvitaan

Vuonna 2020 Suomeen tarvitaan noin 150 000 uutta työntekijää. Jos työllisyysaste pysyy nykytasolla, työntekijät eivät riitä korvaamaan työstä poistuvien joukkoa. Siksi työttömiä, maahanmuuttajia ja muuten työvoiman ulkopuolella olevia täytyy työllistää entistä tehokkaammin ja työuria pidentää. Tiedot selviävät 1.2.2012 julkaistusta alueellisten työmarkkinoiden muutosta selvittäneestä tutkimuksesta.

Kokonaistyöllisyysasteen on noustava noin 72 prosenttiin nykyisestä 68 prosentista, jotta työntekijöitä olisi yhtä paljon kuin nyt. Jotta avautuvat ja uudet työpaikat voitaisiin täyttää, työllisyysasteen täytyy nousta 75 prosenttiin. Tällä hetkellä kolmannes 3,4 miljoonasta työikäisestä ei ole töissä.

Joka vuosi eläkkeelle jää vajaat 80 000 henkeä. Heikoimmilla alueilla työuraansa aloittavia on vain kolmannes eläkkeelle siirtävistä. Suurinta työvoiman vaje on Satakunnassa ja Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnissa.

Työpaikat ja työntekijät keskittyvät yliopistoseuduille

Erityisesti nuoret aikuiset muuttavat yhä useammin viiteen merkittävimpään yliopistomaakuntaan: Helsingin, Tampereen, Oulun, Turun ja Jyväskylän seuduille. Muuttoliikkeen lisäksi näiden seutujen oma väestönkasvu on maan nopeinta. Uudet työpaikat keskittyvät voimakkaasti näille alueille.

Toisaalta samaan aikaan työssäkäyntialueet laajenevat. Jopa kolmannes kaikista työllisistä käy asuinkuntansa ulkopuolella töissä. Ainakin tähän saakka työmarkkinat ovat siis toimineet, koska työntekijät ovat olleet työmatkansa suhteen joustavia.

Työurat jo pitenemässä

Yli 55-vuotiaiden työllisyys on kasvanut viime vuosina nopeasti. Työura pitenee etenkin korkeasti koulutetuilla: miehillä se on tällä hetkellä noin 38 vuotta ja naisilla 36 vuotta. Perusasteen koulutuksen käyneillä työura on alle 25 vuotta.

Työurat pitenevät myös alkupäästä, sillä opiskelijoiden työssäkäynti on lisääntynyt tasaisesti. Esimerkiksi yliopisto-opiskelijoista lähes yhtä suuri osa käy töissä kuin työikäisestä väestöstä.

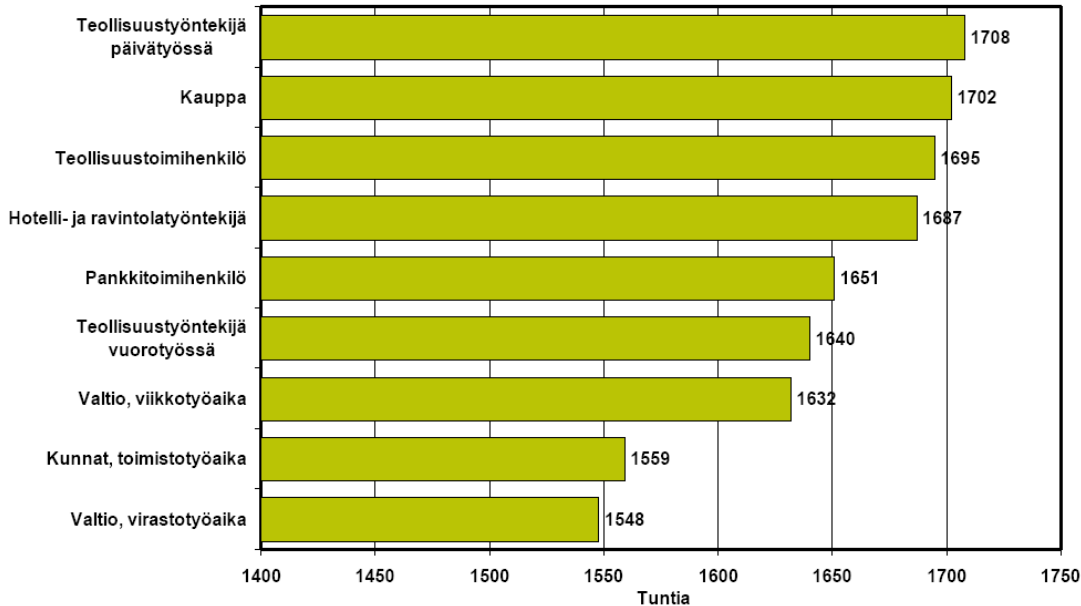
Maahanmuuttajat paremmin työelämään

Vuonna 2009 Suomen ulkomaalaistaustaisista työikäisistä oli töissä vain puolet. Virosta ja muista EU-maista tulevat työllistyvät parhaiten, Aasian maista tulleet kohtuullisesti ja Afrikasta tulleet keskimääräistä hitaammin. Kotoutuminen on yleensä muutaman vuoden prosessi.

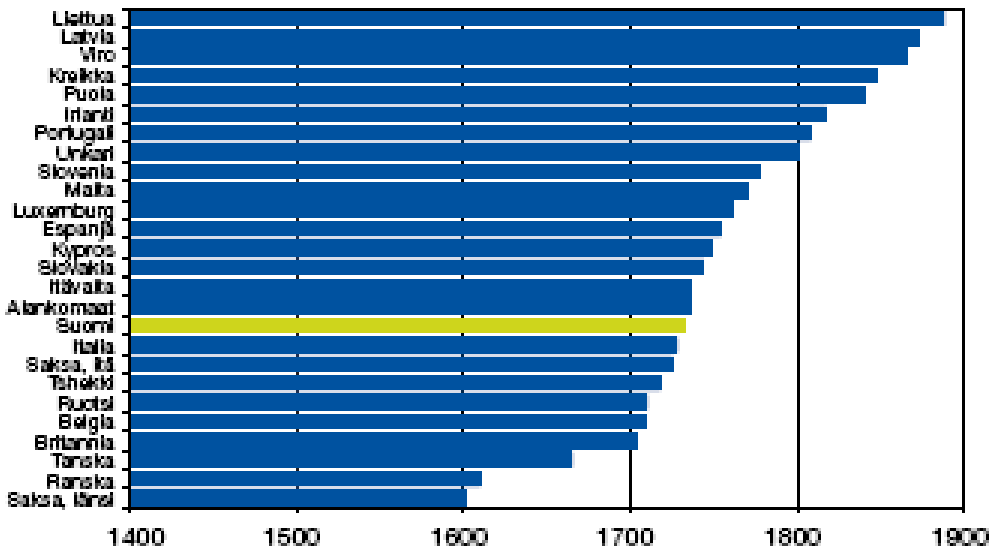
Työaika (EK:n työaikatiedustelu 2011):

Teoreettisesta säännöllisestä työajasta (lauantait, pyhät ja pekkaset pois vuoden päivistä) vuosilomat leikkaavat noin 10 % pois. Muut poissaolot leikkaavat pois jääneestä säännöllisestä työajasta toisen noin 10 %. Kun näin saatuun aikaan lisätään lisä- ja ylityöt, muodostaa tehty työaika 82,5 % teoreettisesta työajasta. Säännöllinen työaika on EU-keskiarvon alla.

Säännöllinen työaika 2007

Säännöllinen työaika kansainvälisesti vertaillen 2004

Tehty työaika 2011

	Päiviä	Tunteja	Prosenttia teoreettisesta säännöllisestä työajasta
Teoreettinen säännöllinen työaika	253	1 895	100
- Vuosilomat	25	186	9,8
= Säännöllinen työaika	228	1 710	90,2
- Ay –tehtävät, koulutus- ja matkustusaika	2	14	0,7
- Lomautukset	1	9	0,5
- Sairaus- ja tapaturmapoissaolot	11	80	4,2
- Perhevapaat	6	43	2,3
- Muut poissaolot	4	27	1,4
= Tehty työaika	205	1 537	81,1
+ Lisä- ja ylityöt	4	27	1,4
= Tehty työaika	208	1 565	82,5

Tehty työaika toimialoittain ja henkilöstörühmittäin 2011

Työaika- ja poissaololaji (numerot viittaavat EKn työaika- ja poissololuokitteluun)	Prosenttia teoreettisesta säännöllisestä työajasta					Tuntia henkilöä kohti vuoden aikana				
	Toimisuud- en työn- tekijät	Toimisuud- en toimi- henkilöt	Rakennus- alan työn- tekijät	Rakennus- alan toimi- henkilöt	Palvelu- alojen henkilöt	Toimisuud- en työn- tekijät	Toimisuud- en toimi- henkilöt	Rakennus- alan työn- tekijät	Rakennus- alan toimi- henkilöt	Palvelu- alojen henkilöt
1.1 Säännöllisenä työaikana tehty työaika	78,8	83,6	77,1	84,0	81,1	1 493	1 590	1 482	1 560	1 534
2.1 Ay-tehtävät ja muu työaikana rinnastettava aika	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	3	2	0	0	1
3.1 Matkustusaika	0,1	0,6	0,1	0,0	0,1	2	11	2	0	3
4 Koulutusaika	0,4	0,2	0,3	0,1	0,6	7	4	6	2	11
5 Lomautus ja muu työn tarjonnan estyminen	0,9	0,1	5,9	0,6	0,0	17	1	112	11	1
6 Vuosiloma ja muu ansaintaperusteinen vapaa-aika	10,3	9,6	10,4	11,6	9,5	196	182	201	216	179
7 Työriidasta johtuva töiden keskeytyminen	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	2	3	0	0	2
8 Sairaus	5,9	2,0	5,0	1,8	4,3	111	38	95	33	82
9 Työtapaturma	0,3	0,0	0,5	0,0	0,1	6	1	9	1	2
10 Perhevapaat (lapsen syntymä ja hoito)	1,3	2,7	0,3	1,4	2,8	24	51	6	26	53
11 Muu hyväksytty poissaolo	1,8	1,0	0,5	0,5	1,2	34	19	10	9	23
12 Poissaolo ilman työnantajan hyväksymää selvitystä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0
Teoreettinen säännöllinen työaika yhteensä	100	100	100,0	100,0	100	1 896	1 901	1 923	1 857	1 891
Lisä- ja ylityöaika*	2,2	0,8	4,2	0,1	1,1	41	16	80	2	21
<i>Henkilöiden määrä työaikatiedustelussa</i>	<i>46292</i>	<i>47279</i>	<i>4844</i>	<i>2545</i>	<i>69229</i>	<i>46 292</i>	<i>47 279</i>	<i>4 844</i>	<i>2 545</i>	<i>69 229</i>

Tehty työaika sukupuolittain 2011

Työaika- ja poissaololaji (numerot viittaavat EKn työaika- ja poissololuokitteluun)	Tuntia henkilöä kohti vuoden aikana					
	Toimisuuden työntekijät		Toimisuuden toimihenkilöt		Palvelu- alojen henkilöstö	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
1.1 Säännöllisenä työaikana tehty työaika	1 525	1 396	1 650	1 481	1 562	1 498
2.1 Ay-tehtävät ja muu työaikana rinnastettava aika	3	1	1	2	2	1
3.1 Matkustusaika	3	0	4	5	2	2
4 Koulutusaika	8	6	3	5	7	11
5 Lomautus ja muu työn tarjonnan estyminen	20	16	2	1	1	1
6 Vuosiloma ja muu ansaintaperusteinen vapaa-aika	198	184	176	174	186	178
7 Työriidasta johtuva töiden keskeytyminen	2	1	3	2	3	4
8 Sairaus	101	143	28	51	77	88
9 Työtapaturma	6	5	1	1	4	2
10 Perhevapaat (lapsen syntymä ja hoito)	10	94	16	160	11	95
11 Muu hyväksytty poissaolo	30	63	21	28	20	16
12 Poissaolo ilman selvitystä	0	0	0	0	0	1
Teoreettinen säännöllinen työaika yhteensä	1 906	1 909	1 905	1 909	1 877	1 897
Lisä- ja ylityöaika*	45	24	20	11	24	7
<i>Henkilöiden määrä työaikatiedustelussa</i>	<i>19 308</i>	<i>5 034</i>	<i>19 755</i>	<i>10 018</i>	<i>14 761</i>	<i>14 221</i>

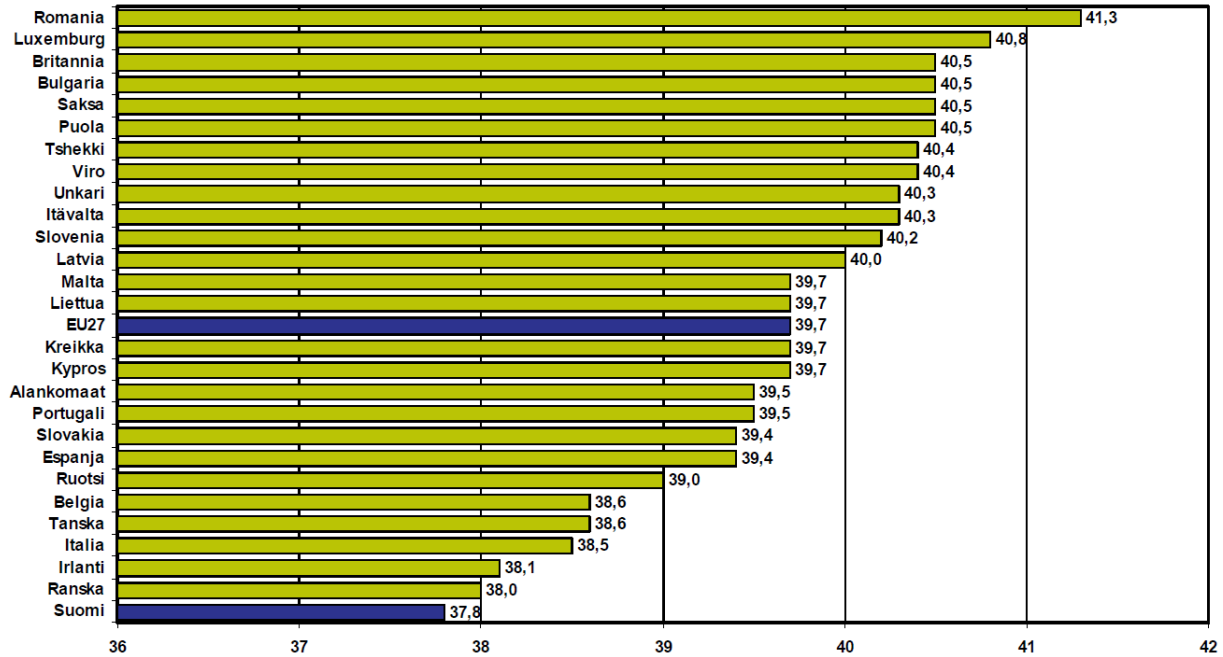
Tehty työaika eri aloilla 2011 (% teoreettisesta työajasta)

	1.1. Säännöllisenä työaika-na tehty työaika	2.1. Ay-tohtitvat ja muu työaikaan rinnastettava aika	3.1. Matkustus-aika	4. Koulutus-aika	5. Lomautus ja muu työn tarjonnan estymisen	6. Vuosiloma ja muu ansaintapaus-toinen vapaa	7. Työriidasta johtuva töiden koskoytyminen	8. Sairaus	9. Tapaturma	10. Perhevapaat (lapsen syntymä ja hoito)	11. Muu hyväksytty poissaolo	12. Poissaolo ilman selvitystä	Teoreettinen säännöllinen työaika	1.2. Lisä- ja ylitö-aika	Honkiloiden määrä tiedustolussa
Teollisuus, työntekijät	78,8	0,2	0,1	0,4	0,9	10,3	0,1	5,9	0,3	1,3	1,8	0,0	100,0	2,2	46 292
Elintarvike	77,2	0,3	0,0	0,1	0,1	9,1	0,0	7,6	0,5	2,5	2,7	0,0	100,0	1,7	3 943
Tekstiili ja vaatetus	76,6	0,1	0,0	0,6	1,4	9,2	0,0	6,1	0,2	5,2	0,6	0,0	100,0	0,1	690
Puu	79,2	0,1	0,0	0,3	3,1	9,4	0,0	5,0	0,7	1,2	1,0	0,1	100,0	1,5	3 002
Paperi	79,0	0,0	0,0	0,6	0,2	11,5	0,0	5,4	0,3	0,9	2,0	0,0	100,0	2,1	4 703
Painaminen	78,6	0,1	0,0	0,2	0,2	13,5	0,0	4,9	0,1	1,3	1,0	0,0	100,0	2,9	837
Kemia	81,2	0,2	0,2	0,3	0,5	10,0	0,0	5,6	0,2	0,9	0,7	0,0	100,0	2,8	6 566
Rakennustuote	81,7	0,1	0,1	0,3	0,6	10,2	0,0	5,7	0,1	0,4	0,7	0,0	100,0	3,2	2 441
Teknologia	78,0	0,2	0,1	0,3	1,1	10,3	0,2	5,9	0,3	1,3	2,2	0,0	100,0	2,0	22 665
Energia	77,5	0,1	1,1	1,3	0,1	12,4	0,0	5,9	0,5	0,4	0,8	0,0	100,0	3,5	1 333
Teollisuus, toimihenkilöt	83,6	0,1	0,6	0,2	0,1	9,6	0,2	2,0	0,0	2,7	1,0	0,0	100,0	0,8	47 279
Paperi	80,1	0,0	0,7	0,3	0,1	11,2	2,3	2,4	0,1	2,1	0,7	0,0	100,0	1,6	1 738
Kemia	83,1	0,3	0,1	0,3	0,0	9,7	0,0	2,5	0,0	3,2	0,1	0,0	100,0	1,3	6 349
Energia	81,0	0,0	0,0	1,2	0,0	12,0	0,0	3,7	0,0	1,3	0,8	0,0	100,0	1,4	2 630
Teknologia	84,1	0,1	0,6	0,1	0,1	9,3	0,1	1,7	0,0	2,8	1,2	0,0	100,0	0,7	34 211
Rakennusala	79,4	0,0	0,1	0,2	4,1	10,8	0,0	3,9	0,3	0,7	0,5	0,0	100,0	2,8	7 007
Rakennusala, työntekijät	77,1	0,0	0,1	0,3	5,9	10,4	0,0	5,0	0,5	0,3	0,5	0,0	100,0	4,2	4 844
Rakennusala, toimihenkilöt	84,0	0,0	0,0	0,1	0,6	11,6	0,0	1,8	0,0	1,4	0,5	0,0	100,0	0,1	2 545
Palvelualojen henkilöstö	81,1	0,1	0,1	0,6	0,0	9,5	0,1	4,3	0,1	2,8	1,2	0,0	100,0	1,1	69 229
Tukkukauppa	82,4	0,0	0,0	0,2	0,1	8,8	0,0	4,8	0,2	2,3	0,0	0,0	100,0	0,4	5 182
Vahittaiskauppa	82,8	0,0	0,0	1,0	0,0	8,6	0,0	4,7	0,0	2,4	0,4	0,0	100,0	0,2	10 087
Matkailu- ja ravintolapalvelut	82,5	0,0	0,0	0,1	0,2	10,3	0,0	5,1	0,0	1,3	0,0	0,0	100,0	0,1	2 246
Liikenne	77,5	0,0	0,5	0,4	0,0	9,8	0,0	4,6	0,3	3,8	3,1	0,0	100,0	4,4	9 631
Tieto- ja viestintäpalvelut	81,2	0,2	0,1	0,6	0,0	11,0	0,4	3,0	0,1	3,1	0,5	0,0	100,0	0,8	6 290
Rahoitus	79,2	0,0	0,0	0,9	0,0	11,0	0,0	3,6	0,0	3,6	1,6	0,0	100,0	0,4	3 580
Vakuutus	76,7	0,1	0,1	0,9	0,0	11,2	0,0	4,7	0,1	4,7	1,6	0,0	100,0	0,8	11 493
Sosiaali- ja terveyspalvelut	81,2	0,0	0,2	0,4	0,1	9,8	0,0	5,0	0,1	2,2	0,9	0,0	100,0	0,3	5 177
Muut palvelut	83,6	0,1	0,1	0,4	0,1	9,2	0,3	3,8	0,1	1,4	0,9	0,1	100,0	0,9	13 505

Tehty työaika eri aloilla 2011 (tuntia henkilöä kohden)

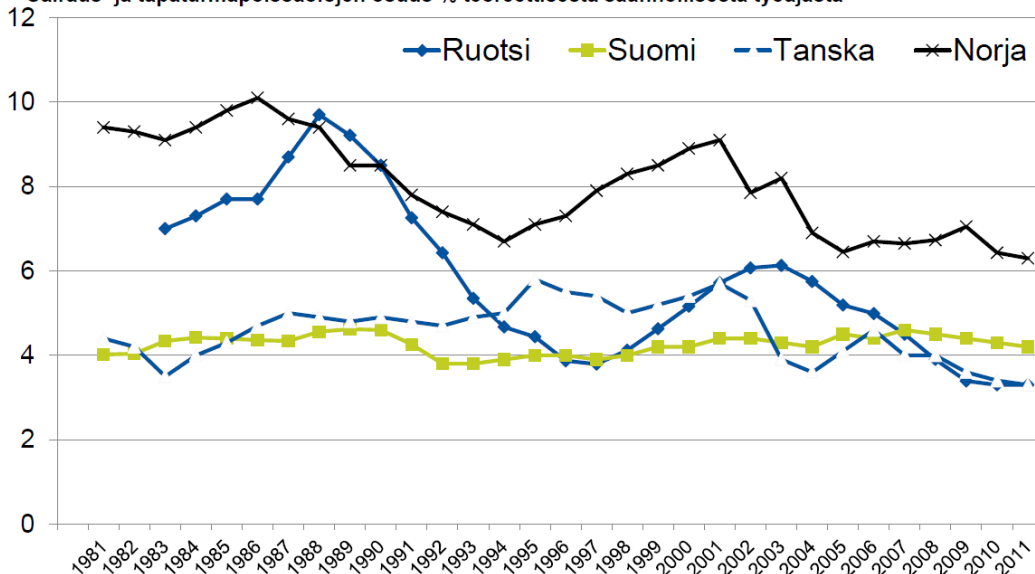
	1.1. Säännöllisenä työaika-na tehty työaika	2.1. Ay-tohtitvat ja muu työaikaan rinnastettava aika	3.1. Matkustus-aika	4. Koulutus-aika	5. Lomautus ja muu työn tarjonnan estymisen	6. Vuosiloma ja muu ansaintapaus-toinen vapaa	7. Työriidasta johtuva töiden koskoytyminen	8. Sairaus	9. Tapaturma	10. Perhevapaat (lapsen syntymä ja hoito)	11. Muu hyväksytty poissaolo	12. Poissaolo ilman selvitystä	Teoreettinen säännöllinen työaika	1.2. Lisä- ja ylitö-aika	Honkiloiden määrä tiedustolussa
Teollisuus, työntekijät	1 493	3	2	7	17	196	2	111	6	24	34	0	1 896	41	46 292
Elintarvike	1 423	5	0	3	1	168	0	140	9	45	49	0	1 845	30	3 943
Tekstiili ja vaatetus	1 499	1	0	12	27	180	0	120	3	101	12	0	1 957	2	690
Puu	1 496	1	1	6	59	177	0	94	12	22	19	1	1 887	29	3 002
Paperi	1 462	1	1	11	3	213	0	101	6	17	37	0	1 852	39	4 703
Painaminen	1 492	2	0	3	4	256	0	94	2	25	20	1	1 898	55	837
Kemia	1 534	4	4	6	10	188	1	106	4	18	13	0	1 889	53	6 566
Rakennustuote	1 543	1	1	6	12	193	0	108	3	7	13	0	1 888	61	2 441
Teknologia	1 493	3	2	7	22	197	4	113	5	25	43	1	1 913	39	22 665
Energia	1 511	3	21	25	1	241	0	115	9	8	15	0	1 949	69	1 333
Teollisuus, toimihenkilöt	1 590	2	11	4	1	179	3	38	1	51	19	0	1 901	16	47 279
Paperi	1 532	0	12	7	2	214	44	45	2	41	14	0	1 914	32	1 738
Kemia	1 592	7	1	7	0	185	0	49	1	61	1	0	1 915	25	6 349
Energia	1 559	0	0	24	0	230	0	71	1	24	16	0	1 926	28	2 630
Teknologia	1 594	1	12	2	2	176	2	33	1	53	22	0	1 896	13	34 211
Rakennusala	1 503	0	1	4	78	205	0	74	6	13	10	0	1 893	53	7 007
Rakennusala, työntekijät	1 482	0	2	6	112	201	0	95	9	6	10	0	1 923	80	4 844
Rakennusala, toimihenkilöt	1 560	0	0	2	11	216	0	33	1	26	9	0	1 857	2	2 545
Palvelualojen henkilöstö	1 534	1	3	11	1	188	2	82	2	53	23	0	1 891	21	69 229
Tukkukauppa	1 579	0	1	4	2	168	0	93	3	44	0	0	1 917	7	5 182
Vahittaiskauppa	1 600	0	0	18	0	167	0	91	1	46	8	0	1 931	3	10 087
Matkailu- ja ravintolapalvelut	1 557	0	0	2	5	195	0	96	1	25	1	0	1 887	3	2 246
Liikenne	1 483	1	9	7	0	187	0	88	7	73	58	0	1 913	84	9 631
Tieto- ja viestintäpalvelut	1 548	3	2	11	0	210	7	57	1	58	10	0	1 907	16	6 290
Rahoitus	1 492	0	1	17	0	208	0	67	0	67	31	0	1 883	8	3 580
Vakuutus	1 451	1	2	17	0	213	0	89	2	89	30	0	1 891	14	11 493
Sosiaali- ja terveyspalvelut	1 543	0	4	8	2	186	0	95	2	42	18	0	1 899	5	5 177
Muut palvelut	1 536	1	2	8	2	169	5	69	2	26	16	1	1 837	17	13 505

Tehty viikkotyöaika EU-maissa 2010 (tuntia viikossa)

Sairauspoissaolot Pohjoismaissa 1981-2011

Sairaus- ja tapaturmapoissaolojen osuus % teoreettisesta säännöllisestä työajasta

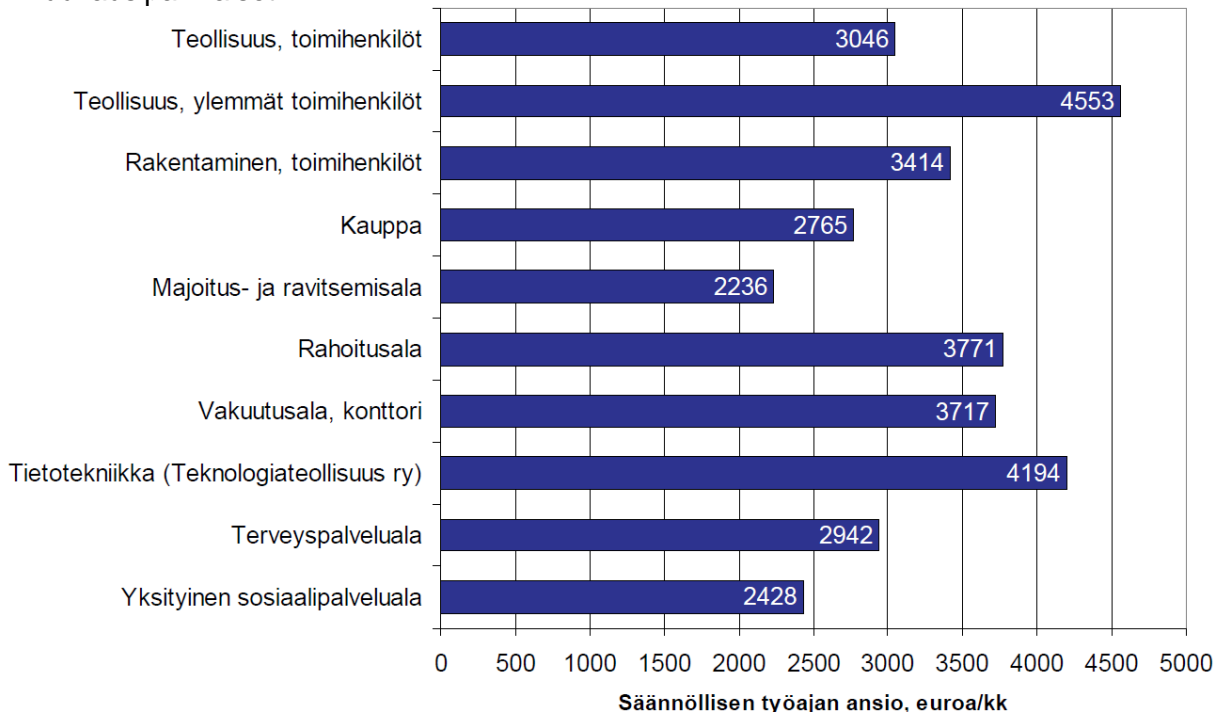
Työolobarometrin (2009) perusteella yrityskoon mukaan poissaoloja km. (pv):

	-9	10-49	50-249	250-	yht.
Palkallisia kurssipäiviä km.	4,2	5,0	4,9	5,1	4,8
Omia sairaspoissaoloja km.	6,3	6,1	8,2	8,1	6,9

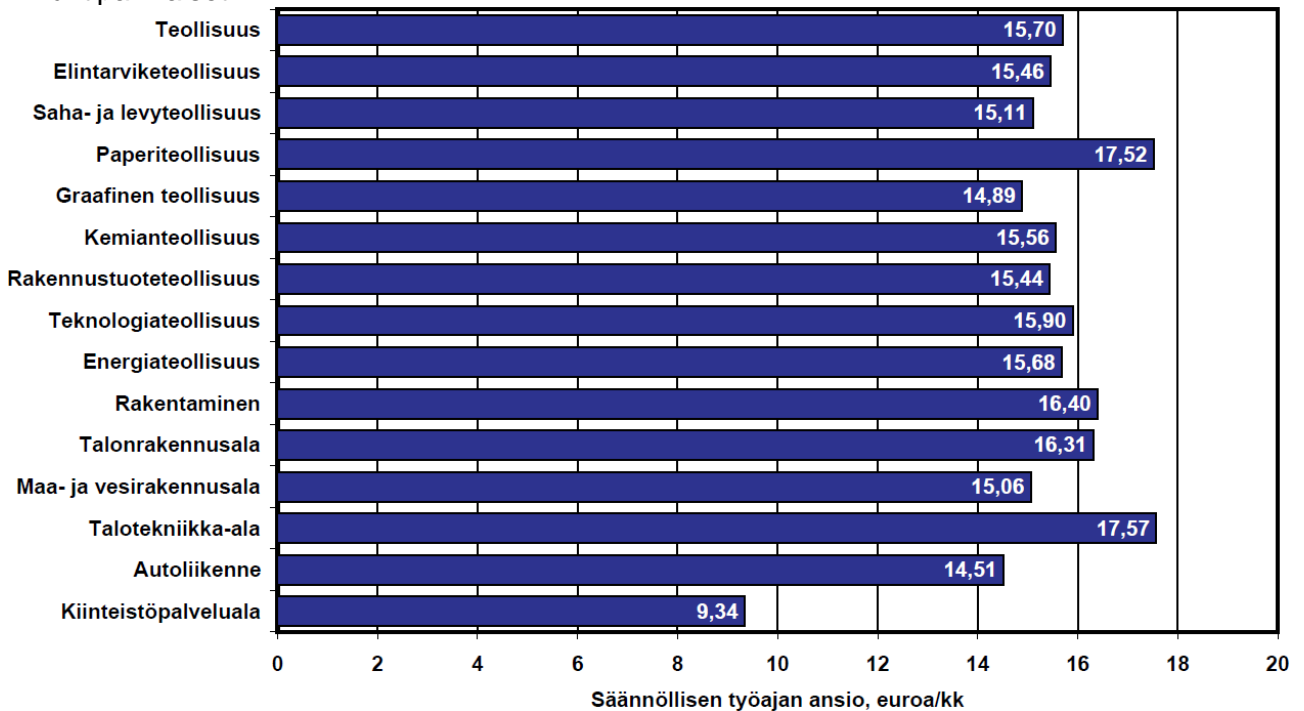
Keskiarvo niistä, joilla ollut päiviä.

Palkkaus (EK:n palkkatilasto 2011):

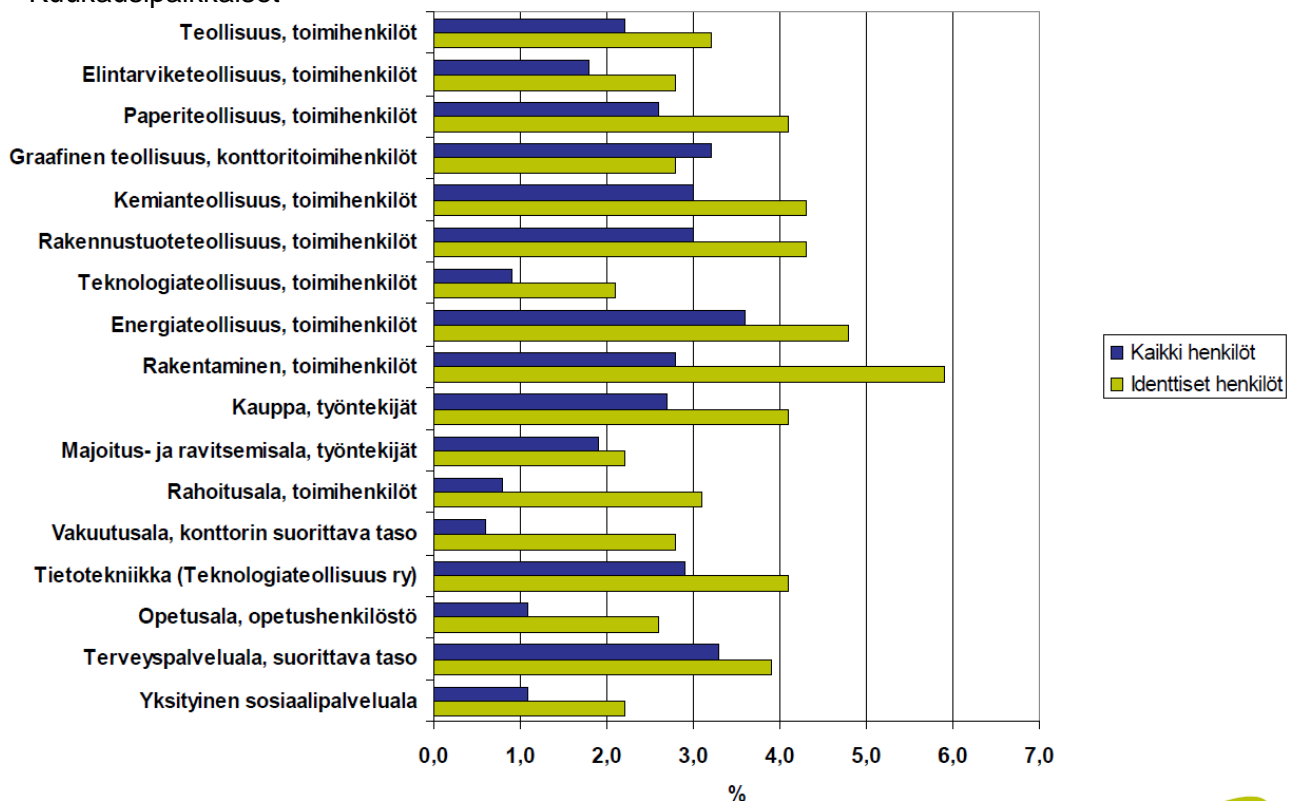
Keskiansiot toimialoittain Kuukausipalkkaiset

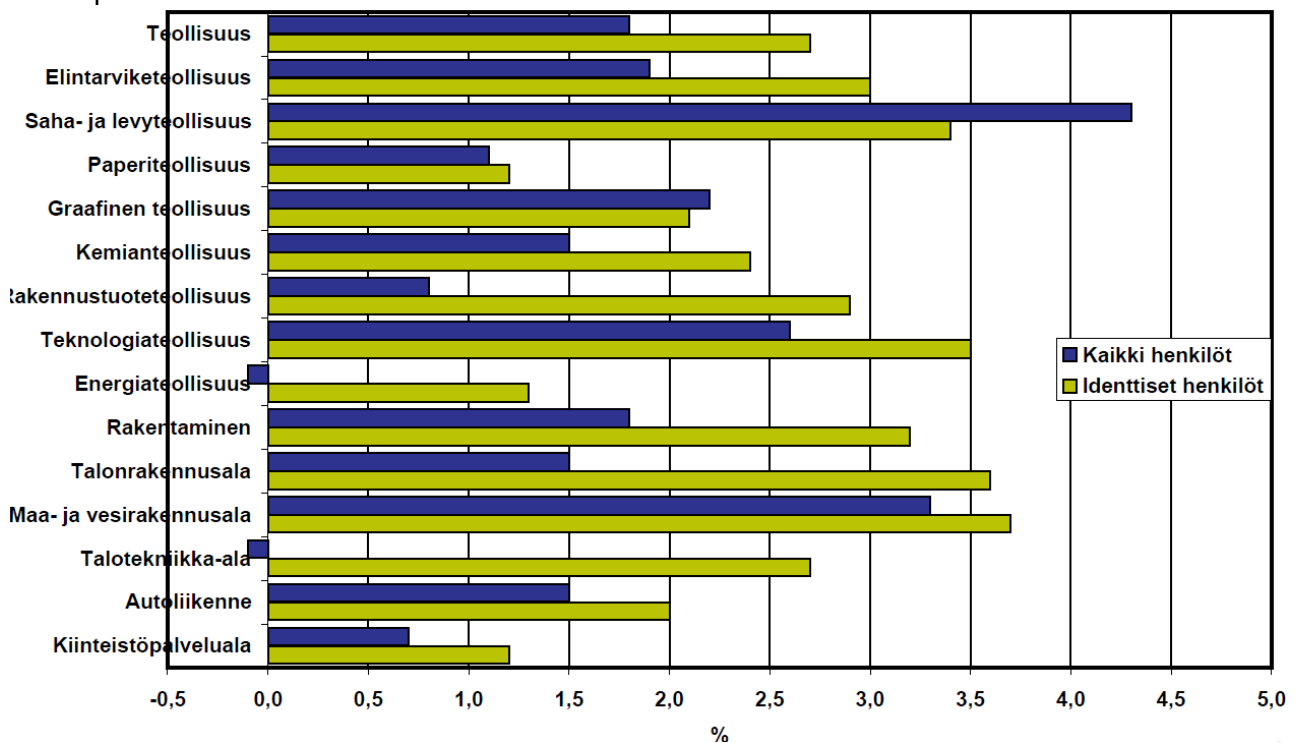
Tuntipalkkaiset

Keskiansion muutos 2010-2011
Kuukausipalkkaiset

Tuntipalkkaiset

Työvoimakustannus 2009

Palkka- ja työvoimakustannuserät	Työnantajan työvoimakustannus, euroa/t, netto	Työvoimakustannusten osuus, %		
		Kokonaispalkoista (bruttopalkoista)	Tehdyn työajan palkoista	Kokonaistyövoimakustannuksista
1. Tehdyn työajan rahapalkat	16,30		100,0	54,5
2. Muut palkkaerät	7,31		44,9	24,5
Tulosperusteiset erät	0,31		1,9	1,0
Vuosilomapalkat	3,81		23,4	12,7
Vapaapäivien palkat	1,49		9,1	5,0
Sairausajan palkat	0,63		3,9	2,1
Muut palkat	1,07		6,6	3,6
3. Kokonaispalkat	23,61	100,0	144,9	79,0
4. Sosiaalivakuutusmaksut	5,79	24,2	35,5	19,4
Työeläkemaksut	4,19	17,5	25,7	14,0
Sosiaaliturvamaksu	0,74	3,1	4,6	2,5
Työttömyysvakuutusmaksu	0,48	2,0	2,9	1,6
Tapaturmavakuutusmaksu	0,30	1,3	1,9	1,0
Muut vakuutusmaksut	0,08	0,3	0,5	0,3
5. Muut työvoimakustannukset	0,48	2,0	3,0	1,6
6. Kokonaistyövoimakustannukset	29,89	126,2	183,4	100,0

Lähde: EK:n palkkatilasto ja EK:n laskelmat

- Tehdyn työajan rahapalkat + Muut palkkaerät = Kokonaispalkat
- Kokonaispalkat + Sosiaalivakuutusmaksut + Muut työvoimakustannukset = Kokonaistyövoimakustannukset
- Kokonaispalkat on esitetty nettomääräisinä, jolloin sairausajan palkoista on vähennetty työnantajan saamat maksunpalautukset. Kokonaispalkkoihin ei ole luettu luontoisetuja, joiden kustannukset on luettu muihin työvoimakustannuksiin.

Tehtyjen työtuntien palkan päälle tulee muita palkkauskustannuksia 45 % ja sosiaalivakuutusmaksuja 35 %. Kun tähän lisätään vielä muut työvoimakustannukset, on kustannus yli 1,8-kertainen.

Jos lähdetään liikkeelle kokonaispalkkauksesta, niin sosiaalivakuutusmaksut lisäävät kustannusta 24 % ja muut työvoimakustannukset 2 %, joten kustannus on 1,26-kertainen.

Jos lähdetään liikkeelle varsinaisesta palkasta, niin loma- ja vapaapäiväkorvaukset lisää kustannusta noin 30 %, joten kustannus on yli 1,6-kertainen sovittuun palkkaan verrattuna.

Palkkaus yritys-kokoon mukaan Yritys- ja toimipaikkarekisteristä (2010) (palkkasumma/palkansaajat):

	-9	10-49	50-249	250-	Yht.
Vuosipalkka (sis. luont.ed.)	33 700	36 600	39 400	41 000	38 300

Järjestäytyminen 2009 (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2011):

Jäseniä 2004

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Liittoja	26	32	22	80
Jäseniä	1 057 000	449 000	601 000	2 107 000
Osuus järjestäytyneistä %	50,2	21,3	28,5	100,0

Jäseniä 2009

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Liittoja	20	34	18	72
Jäseniä	1 033 000	547 000	568 000	2 148 000
Osuus järjestäytyneistä %	48,1	25,4	26,5	100,0

Vuonna 2009 oli ammattiliitoissa jäseniä 2,1 miljoonaa. Näistä ns. erityisryhmien jäseniä, jotka eivät kuulu varsinaisen edunvalvonnan piiriin, oli 26,5 % eli noin 569 000, kun vuonna 2004 heitä oli 25 % eli noin 526 000. Huomion arvoista on, että SAK:ssa ja STTK:ssa nämä ovat eläkeläisiä pääasiassa mutta Akavassa opiskelijoita. Tällä on ollut ja on epäilemättä omat vaikutuksensa tulevaan jäsenkehitykseen. Siten itse edunvalvonnan piiriin kuuluvia jäseniä oli 1,58 miljoonaa eli 73,5 prosenttia jäsenistä, kun vuonna 2004 75 %. Näistä työttömiä oli 7,6 % eli 120 000. Tässä ei ole muutosta vuodesta 2004. SAK on teollisuuden palkansaajien liitto sekä STTK ja Akava ovat palvelualojen.

Erityisryhmien osuus % 2004

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Eläkeläiset	18,4	8,1	12,6	14,6
Opiskelijat	3,6	19,7	5,8	7,7
Vapaaajäsenet	2,8	0,7	1,9	2,1
Yrittäjät	0,1	1,9	0,7	0,6
Yhteensä	24,9	30,4	21,1	25,0
N yhteensä	262 974	136 394	126 774	526 142

Erityisryhmien osuus % 2009

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Eläkeläiset	23,1	9,6	11,9	16,7
Opiskelijat	4,1	18,2	8,6	8,9
Vapaaajäsenet	0,3	0,2	0,6	0,3
Yrittäjät	0,1	1,9	0,2	0,6
Yhteensä	27,5	30,0	21,2	26,5
N yhteensä	283 876	164 087	120 785	568 748

Edunvalvonnan piiriin kuuluvat 2004

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Kokonaisjäsenmäärä	1 057 000	449 000	601 000	2 107 000
Erityisryhmät	263 000	136 000	127 000	526 000
Edunvalvonnan piirissä	794 000	312 000	474 000	1 581 000
Ed.valv. piirissä %	75,1	69,6	78,9	75,0

Edunvalvonnan piiriin kuuluvat 2009

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Kokonaisjäsenmäärä	1 033 000	547 000	568 000	2 148 000
Erityisryhmät	284 000	164 000	121 000	569 000
Edunvalvonnan piirissä	749 000	383 000	448 000	1 580 000
Ed.valv. piirissä %	72,5	70,0	78,8	73,5

Työttömien osuus 2004

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Työttömiä	75 495	14 629	31 191	121 315
Työttömiä kok. jäsenm. %	7,1	3,3	5,2	5,8
Työttömiä edunvalv. %	9,5	4,7	6,6	7,7

Työttömien osuus 2009

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Työttömiä	77 320	15 389	27 182	119 891
Työttömiä kok. jäsenm. %	7,5	2,8	4,8	5,8
Työttömiä edunvalv. %	10,3	4,0	6,1	7,6

Järjestäytyneiden jakauma toimialoittain % 2004

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Teollisuus	43,7	21,1	16,9	31,2
Yksityiset palvelut	29,7	23,3	26,9	27,6
Julkiset palvelut	24,7	55,2	54,8	39,8
Alkutuotanto	1,8	0,4	1,4	1,4
N yhteensä	794 237	312 202	474 447	1 580 886

Järjestäytyneiden jakauma toimialoittain % 2009

	SAK	Akava	STTK	Yht.
Teollisuus	43,3	19,5	15,9	29,8
Yksityiset palvelut	34,6	31	28,3	32,1
Julkiset palvelut	20,6	48,8	53,5	37
Alkutuotanto	1,2	0,2	1,7	1,1
N yhteensä	748 865	383 036	447 754	1 579 655

Järjestäytymisaste on jatkanut pientä laskuaan – ollen 67,4 % vuonna 2009. Vuonna 1994 järjestäytymisaste oli tilapäisesti korkeampi, toki myös aidosti, mutta ennen kaikkea työvoiman laskun myötä. Järjestäytymisaste oli miehillä 62,1 % ja naisilla 72,5 % vuonna 2009. Järjestäytymisaste on matala yksityisissä palveluissa, joissa se on kuitenkin hieman noussut. Muilla toimialoilla järjestäytyminen on laskenut – jopa selvästikin.

Järjestäytymisaste – edunvalvonnan piiriin kuuluvat

	1989	1994	2001	2004	2009
Edunvalv. piiriin kuuluvat	1 576 000	1 678 000	1 635 000	1 581 000	1 580 000
Palkansaajat ja työttömät	2 193 000	2 137 000	2 298 000	2 293 000	2 344 000
Järjestäytymisaste %	71,9	78,5	71,2	69,0	67,4

Järjestäytymisaste toimialoittain 2004

	Teollisuus	Yks. palv.	Julk. palv.	Alkutuot.
Edunvalv. piiriin kuuluvat	493 709	436 232	628 626	22 319
Palkansaajat ja työttömät	574 000	882 100	717 300	28 800
Järjestäytymisaste %	86,0	49,5	87,6	77,5

Järjestäytymisaste toimialoittain 2009

	Teollisuus	Yks. palv.	Julk. palv.	Alkutuot.
Edunvalv. piiriin kuuluvat	469 362	504 935	583 381	17 631
Palkansaajat ja työttömät	556 000	1 002 000	715 000	34 000
Järjestäytymisaste %	84,4	49,5	81,6	51,9

Palkansaajien työttömyyskassoihin kuului 84,2 % palkansaajista ja työttömistä vuonna 2009. Ammattijärjestöjen alaisiin kassoihin kuului 70 %. Näiden osuus on laskenut, kun erityisesti irrallisiin työttömyyskassoihin kuuluvien määrä on kasvanut.

Kaikkiin ja ammattijärj.alaisiin työttömyyskassoihin kuuluvat %

	1989	1994	2001	2004	2009
Työttömyyskassoihin kuul.	79,5	87,1	83,8	85,0	84,2
Keskusjärj. kassoihin kuul.	78,9	83,7	74,7	73,4	70,0

Tutkimus ei kerro järjestäytymisestä yrityskoon mukaan. Työolobarometrissa tätä on kuitenkin kysytty haastatelluilta palkansaajilta. Näin järjestäytymisasteeksi saadaan 84 % - yksityisellä sektorilla xx % - vuonna 2010. Barometrissa meillä on myös kokoluokittainen jakauma. Jos jakaumaa sovelletaan tämän tutkimuksen järjestäytymisasteeseen, merkitsisi se seuraavaa:

	-9	10-49	50-249	250-
Järjestäytymisaste %				

Työehtosopimusten kattavuus 2008 (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2011):

Työministeriössä on selvitetty palkansaajien järjestäytymistä vuodesta 1989 lähtien. Vuoden 2004 tutkimuksen yhteydessä nousi tarve selvittää myös työnantajien järjestäytymistä ja sitä koskeva aiempi tutkimus valmistui vuonna 2007. Tutkimus oli alustava selvitys työehtosopimuskentästä. Pyrkimyksenä oli ensisijaisesti tarkastella solmittuja työehtosopimuksia ja koota niistä tietoa myös työnantajien järjestäytymisestä. Tällä uudella tutkimuksella saatetaan aiemman tutkimuksen tiedot ajan tasalle.

Tutkimuksessa työehtosopimusten kattavuudella tarkoitetaan järjestäytyneiden työnantajien palveluksessa olevien palkansaajien osuutta työehtosopimusten sopimusalan kaikista palkansaajista. Suomessa tämä osuus on tärkeä kriteeri yleissitovuuspäätöksissä. Mikäli osuus on vähintään noin puolet, sopimus todetaan yleissitovaksi, kaikkia sopimusalan työsuhteita koskevaksi.

Vuodesta 2001 lähtien Suomessa on toiminut työehtosopimusten yleissitovuuden vahvistamislautakunta. Se käsittelee yksityisellä sektorilla solmitut valtakunnalliset sopimukset ja päättää niiden yleissitovuudesta sopijaosapuolten antamien tietojen ja lähinnä tilastokeskuksen alaa koskevien tilastojen perusteella. Vahvistamislautakunnan päätökset sekä niiden perustelut muodostavat tutkimuksen perusaineiston. Lähinnä vertailuaineistona käytetään lisäksi tilastokeskuksen palkkarakennetilastojen toimialoittaisia lukumäärätietoja. Tilastoihin kootaan yksityisen sektorin järjestäytyneiden työnantajien ilmoittamat palkkatiedot. Nämä kattavat suurimman osan Elinkeinoelämän keskusliiton jäsenyritysten palkansaajista.

Tilastotiedot ovat vuodelta 2008 ja tutkimus koskee vuosina 2007/2008 solmittuja sopimuksia. Työehtosopimusten kattavuus yksityisellä sektorilla on kaikkiaan 73.1 %. Tämän verran yksityisellä sektorilla työskentelevistä palkansaajista toimii järjestäytyneiden yritysten palveluksessa. Lukumääräisesti heitä on kaikkiaan 920 445. Yleissitovuuden perusteella työehtosopimusten piiriin tulee lisäksi 337 982 palkansaajaa ja kaikkiaan yksityisellä sektorilla on työehtosopimusten piirissä 1 258 427 palkansaajaa vuonna 2008.

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan vuonna 2008 yksityisellä sektorilla oli kaikkiaan 1 481 153 palkansaajaa. Mukaan lasketaan myös valtioenemmistöiset osakeyhtiöt. Näin sopimusten ulkopuolelle jää 224 563 palkansaajaa ja työehtosopimusten piirissä olevien osuus kaikista yksityisen sektorin palkansaajista on 85 %. Kun otetaan huomioon myös julkinen sektori, jolla sopimukset kattavat kaikki palkansaajat, kuuluu Suomessa vuonna 2008 työehtosopimusten piiriin 89.5 % palkansaajista.